

1

Jis arba mes

ŠANON

– RINKIS, MAMA, – PASAKĖ DŽOJUS. – JIS ARBA MES.

Nustėrusi ir sustingusi sėdėjau ant klibančios kėdės prie mūsų virtuvės stalo. Laikiau prispaudusi prie skruosto virtuvės rankšluostėlį ir bijojau net prakvėpuoti – dėl dviejų priežasčių.

Pirma, tėvas buvo vos už poros metrų. Reaguodamas į tai, mano kūnas tiesiog suakmenėjo.

Antra – skaudėjo kvėpuoti.

Numetusi krauju permirkusį rankšluostėlį ant stalo, pasisukau šonu ir pamėginau atsišlieti į kėdės atlošą šonu, bet net sudejavau iš skausmo, staiga tvokstelijusio per visą kūną.

Atrodė, lyg mane kas būtų apšlakstę benzinu ir užžiebę degtuką.

Kūną tiesiog *degino*, atrodė, kad taip jis priešinasi kiekvienam vos gilesniam mano įkvėpimui. Supratau, kad popieriai prasti. Šįsyk buvo ištis blogai, tačiau likau sėdėti ten, kur mane pasodino Džojus, viduje nebeturėjau jėgų priešintis.

Nekas.

Dabar jau tikrai nekas, Šanon.

Beveik negalėjau klausytis už Džojaus susigūžusių mažųjų broliukų verkšlenimo ir šniurkščiojimų nosytėmis.

Bet žiūrėti į juos neįstengčiau.

Pažiūrėjusi tikrai palūžčiau.

Todėl visą dėmesį sutelkiau į Džojų, sėmiausi jo tvirtybės stebėdama, kaip jis remia tėvus prie sienos ir reikalauja *daugiau*.

Kaip bando mus gelbėti nuo gyvenimo, iš kurio nė vienas nebeištrūksime.

– Džojau, pasistenk bent šiek tiek nurimti... – žiojosi sakyti mama, bet brolis nesileido į jokias kalbas.

Įsiutęs jis prapliupo dundėti kaip išsiveržęs ugnikalnis vidury mūsų apšepusios virtuvėlės.

– Nė nemėgink išsisukinėti, kad tave kur! – smerkiamai bedė pirštą į mūsų motiną ir kalbėjo toliau: – Bent kartą per savo varganą sumautą gyvenimą pasielk tinkamai ir *varyk* jį velniop.

Brolio balse girdėjau neviltį, jatau, kad meldžiant jį *išgirsti* baigia išsekti paskutiniai tikėjimo ja likučiai.

Mama sėdėjo ant virtuvės grindų, akimis šokinėjo nuo vieno prie kito iš mūsų, bet taip ir nepasijudino prieiti.

Ji liko ten, kur ir sėdėjo.

Prie *jo*.

Žinau, kad jo bijo, suprantu, koks jausmas mirtinai bijoti mūsų virtuvėje sėdinčio žmogaus, bet juk *ji* suaugusi. Ji suaugusi, motina, gynėja, o ne aštuoniolikmetis vaikinukas, kurio pečius užgulė ši našta.

– Džojau, – sušnabždėjo ji ir pažvelgė gailiomis akimis, – gal galėtume?..

– Jis ar mes? – kartojo Džojus kaskart vis šaltesniu tonu. – Jis ar mes, mama?

Jis ar mes.

Šie trys žodžiai dabar tokie reikšmingi ir svarūs, kad nustelbia visus kitus mano lig šiol girdėtus gyvenime klausimus. Bėda ta, jog giliai širdyje žinojau – kad ir kokį atsakymą išgirsiu, kad ir kaip ji sau – ir mums – meluotų, rezultatas vis tiek bus toks pats.

Jis *visada* toks pats.

Manau, šią akimirką tai suvokė ir broliai.

Bent jau Džojus – tikrai.

Jis atrodė toks nusivylęs savimi stovėdamas priešais mūsų motiną, laukdamas jos atsakymo, kuris vis tiek ničnieko nepakeis, nes veiksmai iškalbingesni už žodžius – mūsų motina tėra gyva marionetė, kurią už virvelių kaip tik nori tampo tėvas.

Ji neapsispręs.

Be *jo* leidimo neapsispręs.

Žinojau – nors jaunesnieji broliukai dabar meldžia, kad viskas išsispręstų, nieko ypatingo neatsitiks.

Niekas nesikeis.

Viskas liks kaip buvę.

Ji tuoj atneš namų vaistinėlę, nušluostys kraujus, nuvalys ašaras, sukurps kokį pasiteisinimą, mūsų tėvas dienai ar porai išsidangins, o paskui viskas bus lygiai taip pat, kaip ir buvo.

Pažadai duodami tam, kad juos laužytum – Linčų šeimos šūkis.

Mes visi prirakinti prie šio namo kaip ąžuolas galiūnas prie šaknų. Niekaip neišsisuksime. Kol bent vienas iš mūsų nepilnametis.

Pavargusi apie tai galvoti, susmukau ant kėdės, stebėjau, kas vyksta aplink, bet nieko nemačiau. Beveik kaip laisvės atėmimo bausmė be teisės išeiti anksčiau.

Suglebusi susiėmiau už šonkaulių ir ėmiau laukti, kol viskas baigsis. Adrenalinas organizme sparčiai garavo, jį keitė dar didesni skausmai, kurių sąmoningai beveik neįmanoma pakelti. Burnoje jaučiau tirštą ir aštrų kraujo skonį, vos šnopavau, tad buvau lyg apdėjusi. Pirštų galiukai lyg tirpo, lyg dilgčiojo.

Visur skauda, man jau gana.

Tas skausmas ir tos nesąmonės, atrodo, dabar jau tikrai pribaiigs.

Nebenoriu tokio gyvenimo, kokiam gimiau.

Nebenoriu tokios šeimos.

Nebenoriu šio miesto nei jo gyventojų.

Nieko nebenoriu.

– Štai ką aš tau pasakysiu, – pagaliau išrėžė Džojus, nesulaukęs mamos atsakymo. Jo balsas buvo šaltas, ledinis, jis tiesiog spjaudė žodžius, kunkuliuojančius viduje kaip nuodai, kuriuos reikia traukte ištraukti iš sužeistos širdies. Žinau, nes ir pati taip jaučiuosi. – Žinok, kad dabar tavęs nekenčiu kur kas labiau, nei *kada nors* nekenčiau jo. – Jo kūnas drebėjo, plaštakos prie šonų buvo sugniaužtos į kumščius. – Taip ir žinok – tu man nuo šiol nebe motina, tiesą sakant, aš motinos juk niekad ir neturėjau. – Jis suspaudė žandikaulį, iš paskutiniųjų stengdamasis nepasiduoti skausmui. Išdidumas jam neleido rodyti tikrųjų jausmų šių žmonių akivaizdoje. – Nuo šios akimirkos tu man – nebegyva, o visą savo mėsą galėsi mėžti pati. Kai kitąsyk jis prieš tave užsimos, manęs netoliese nebebus, kad apginčiau. Kai kitą kartą prapils visus pinigus ir negalėsi išmaitinti vaikų ar išjungs elektrą, susirask kitą kvaišą, kad tau suveiktų pinigų. Kai kitą sykį jis pripampęs viskio tave nuleis nuo laiptų ar sulaužys ranką, aš nekreipsiu dėmesio, kaip dabar tu pasielgei čia, šioje virtuvėje. Nuo šios dienos nebeginsiu ir nebesaugosiu tavęs nuo jo, nes tu mūsų irgi nesaugai.

Krūpčiojau sulig kiekvienu žodžiu, besiveržiančiu jam iš lūpų, giliausioje savo sielos kertelėje jaučiau jo skausmą, myštantį su maniškium.

– Nedrįsk taip kalbėti su motina, – grėsmingai suurzgė mūsų tėvas ir atsi-stojo – metro aštuoniasdešimties ir šimto kilogramų svorio. – Tu, nedėkingas niekšeli...

– Nė nebandyk man dar ką sakyti, niekingas mėšlo gabale, – perspėjo Džojus tėvą. – Mudu su tavimi gal ir vieno kraujo, bet daugiau mūsų ničniekas nesieja. Viskas baigta, seni. Dėl manęs gali liepsnoti pragare. O šiaip, nuoširdžiai tikiuosi, kad abu ten ir nugarmėsite.

Tada pajutau švelnų bakstelėjimą į petį. Išsigandusi sudejavau iš skausmo.

– Viskas gerai, – sušnabždėjo Taigis, uždėjęs man ant peties ranką. – Aš čia.

Užsimerkiau, o per skruostus pasipylė ašaros.

– Kodėl manai, kad gali šitaip su manimi kalbėti, jaunuoli? – Tėtis atbula ranka nusivalė veidą ir susikruvino alkūnę. – Patarčiau apsiraminti, berneli...

– Vadini *mane* berneliu? – Džojus atlošė galvą ir nusikvatojo, tik toli gražu ne linksmai. – Mane? Tą, kuris didžiąją gyvenimo dalį augina tavo vaikus? Tą, kuris amžinai vaikšto iš paskos ir tvarko judviejų nesąmones, vykdo jūsų pareigas, nes jūs, niekam tikę, šūdini tėvai nė to neįstengiate? – Jis supykęs iškėlė rankas. – Gal man tik aštuoniolika, bet aš jau dabar kur kas didesnis vyras nei tu kada nors būsi!

– Nežaisk su ugnimi, – suurzgė tėtis. Akys sruvo krauju, girtumas sparčiai sklaidėsi. – Perspėju tave...

– Ir ką gi? – atrėžė Džojus, abejingai gūžtelėjęs pečiais. – Duosi man į snukį? Įspirsi? Nusijuosi diržą? Sutažysi beisbolo lazda? Dausi buteliu per galvą? Terorizuosi mane? – Jis papurtė galvą ir iškošė: – Žinai ką? Aš – nebe išsigandęs bailiukas, seni. Nebesu nei bejėgis vaikas, nei nusigandusi paaugliukė ir tikrai ne tavo talžoma žmona. – Ir primerkęs žalias akis pridūrė: – Taigi pakėlęs prieš mane ranką grąžos gausi dešimteriopai, patikėk.

– Lauk iš mano namų, – sušnypstė tėtis mirtinai tyliu balsu. – Tučtuojau.

– Tedi, baik! – suvaitojo mama ir metėsi prie jo. – Tu negali...

– Užsikimšk, moterie! – sustugo tėtis ir visą įsiūtį nukreipė į mūsų motiną. – Aš tau snukį sugurinsiu – ar girdi?!

Mama krūptelėjo ir bejėgiškai pažvelgė į Džojų.

Džojus nė nekrustelėjo, aiškiai draskomas vidinių prieštaraimų, bet prie jos nepriėjo.

– Negali jo išmesti... – mamos žodžius nustelbė gryniausią nesuvaidinta baimę žmogui, už kurio ji ištekJusi. – Būk geras. – Jos blankiais skruostais ritosi ašaros. – Jis mano sūnus...

– Šit kaip? Tai vis dėlto tavo sūnus? – Džojus vėl atsilošęs nusikvatojo. – Tik jau nereikia manęs užtarinėti.

– Viskas čia per tave, mergiote! – sustugo tėtis ir atsigręžė į mane. – Trainiojiesi su bernais po visą miestą, tik negandas šeimai užtrauki! Čia viskas per tave...

– Nė nebandyk, – pakėlęs balsą perspėjo Džojus. – Nežiūrėk į ją!

– Tai tiesa, – suurzgė tėtis, įbedęs rudas akis į mane. – Tu tik vietą dykai užimi – kitaip ir nebuvo! – Ir nustatęs žiaurų veidą pridūrė: – Bandžiau pasakoti motinai, tik jai nė motais. Bet aš žinau. Dar visai maža buvai, o aš jau mačiau, kas per išpera augi. Pislė neraliuota. – Ir galiausiai tškė: – Nesuprantu, iš kur tu tokia.

Spoksojau į žmogų, kuris mane visą gyvenimą terorizavo. Jis stovėjo vidury virtuvės, stiprus kaip žaliūkas, tvirtas raumeningas rankas suspaudęs į kumščius, kurie mano kūnui padarė daugiau žalos, nei galėjau prisiminti. Tačiau kur kas giliau žeidė jo žodžiai, jo liežuvis.

– Taip nėra, Tedi! – sušvogždė mama. – Šanon, mažute, taip ne...

– Mes tavęs visai nenorėjome, – tęsė tėtis kankynę žodžiais. – Nežinojai? Motina savaitę tave buvo palikusi ligoninėje, svarstė atiduoti įvaikinti, bet galiausiai kaltė paėmė viršų. O aš nuomonės nepakeičiau. Nė žiūrėti į tave negalėjau, ką jau kalbėti apie meilę.

– Šanon, neklausyk jo pezalų, – paliepė Džojus emocijų pritvinkusiu balsu. – Tai netiesa. Tas niekšas visai pamišo. Blokuok jį. Ar girdi, Šane? Blokuok.

– Ir tavęs aš nenorėjau, – suurzgė tėtis, atsisukęs į Džojų.

– Ak, man širdis krauju srūva, – pasišaipė Džojus.

– Mes lygiai taip pat apie tave galvojam, – sklėdė Taigis. Jis žvelgė į mūsų tėvą, o jo rankutė, padėta man ant peties, ėmė drebėti. – Mums nė vienam nereikia *tavęs*!

– Taigi, – tyliai perspėjo brolių Džojus su šikokia tokia panika akyse, – tylėk. Aš susitvarkysiu.

– Ne, netylėsiu, Džojau, – sušvogždė Taigis, spinduliuodamas tokiu įniršiu, koks jokiam vienuolikmečiui nepritiktų. – Jis visų mūsų šeimos bėdų šaltinis – tegu žino!

– Vesk it jį man iš akių! – sustugo tėtis, vėl nusisukęs į mamą, mindžikuojančią nuo judviejų tolėliau. – Mari, greičiau! – baubė tėtis, įbedęs į ją pirštą. – Išvesk jį, kol aš tam liurbui neūžaugai galvos nenusukau!

– Būtų smagu pamatyti, kaip bandytum! – riktelėjo Džojus ir pastūmė Olį su Šonu, įsikibusius jam į skvernus, sau už nugaros.

– Ne! – šniurkštelėjusi nosimi mama atsistojo tarp mūsų tėvo ir Džojaus. – Išėisi dabar *tu*.

Tėtis žengė žingsnį link jos, o mama nevalingai susigūžė, iškėlusi prie veido rankas.

Labiau apgailėtina ir būti negali.

Mes nė vienas neturime galimybių laimėti prieš tuos žmones.

Kaip vieno žmogaus širdyje gali derėti meilė ir baimė?

Kaip ji gali jį *mylėti*, kai šitaip bijo?

– Ką pasakei? – sušnypštė jis, nukreipęs įniršį į mūsų motiną. – Ką pasakei, kad tave kur?

– Išcik, – sušvogždė mama, tirtėdama nuo galvos ligi kojų, ir žengė porą žingsnių atarupsta. – Viskas baigta, Tedi. Man gana... Mums gana. Nebegaliu... Tau reikia *pradingti*!

– Gana? – sušnypštė tėtis, susmeigęs į ją akis. – Manai, tu mane paliksi? – Ir žiauriai nusijuokė. – Tu mano, Mari. Ar girdi? Mano, kad tave kur! – Jis žengė dar žingsnį prie motinos. – Manai, taip paprastai mane mesi? Paliksi?

– Išcik, – išstėnėjo mama. – Noriu, kad išeitum, Tedi! Nebenuodyk mums gyvenimo.

– Manai, galėsi gyventi be manęs? Be manęs tu *nulis*, bjaurybe! – riaumoją tėtis paklaikusiomis akimis, visas net kunkuliuodamas nežabojamu pykčiu. – Mane paliksi tik pušinėj dėžėj, panele! Aš tave nudėsiu, bet palikti manęs neleisiu! Ar girdi? Prieš palikdamas jus, aš supleškinsiu visą namą su tavim ir visais tavo pašlemėkais!

– Baik! – tylutėliai suspigo Olis, įsikibęs Džojui į klešnę. – Tegų jis nutyla, – pravirko, įsikabinęs į brolių taip, lyg šis žinotų visus atsakymus. – Būk geras.

– Ko čia inkšti kaip merga? – pasišlykštėjęs atkirto tėtis. – Suvyriškėk, Oli, nebūk pliuškis!

– Gana, Tedi! – sušuko mama, susiėmusi už krūtinės. – Lauk iš čia!

– Čia mano namai, kad jus kur! – suriko tėtis. – Niekur aš neisiu!

– Ir puiku, – ramiausiu balsu pareiškė Džojus ir nosisuko į broliukus. – Oli, eikite su Šonu į lauką. – Įsikišęs ranką į džinsų kišenę, išsitraukė telefoną ir padavė jam. – Štai, paimk ir paskambink Ifei, gerai? Paskambink ir ji atvažiuos mūsų pasiimti.

– Ne, ne, ne! – supanikavo mama. – Džojau, būk geras, neatimk jų iš manęs.

Linktelėjęs Olis paėmė Šoną už rankutės ir išskubėjo iš virtuvės, nė nesusdvejojęs prabėgo pro mūsų motinos išskėstas rankas.

Devynerių ir trejų vaikai ja nepasitiki. Net būdami visai mažiukai, jie žino, kad tyčia ar ne, bet motina vis tiek juos nuvil.

– Aš jį išvariau – išvariau, Džojau. Būk geras, renkuosi jus. Aišku, *aišku*, renkuosi jus! – Pribėgusi prie mano brolio mama savo silpnomis rankomis suėmė Džojui už gobtuvo ir pažvelgė į jį. – Nereikia taip... Būk geras, Džojau. Neatimk iš manęs vaikų.

– Kas jiems iš tavęs tokios, kai nė nesugebi jų apsaugoti? – nejudėdamas paklausė Džojus. Tiesa, kai mūsų mama prie jo prisiglaudė, prašydama dar vienos galimybės mus nuvilti, jo balsas sudrebėjo. – Tu kaip tapetas, mama. Kaip pelė. – Drebančia ranka jis persibraukė per šviesius plaukus ir sušnypštė: – Iš tavęs mums *nieko gero*!

– Džojau, palauk! Palauk! Nedaryk to! – Suspaudusi broliui rankas ji puolė ant kelių ir ėmė melsti. – Neatimk jų iš manęs.

– Negaliu jų čia palikti, – iškošė Džojus, sunkiai šnupuodamas. – O tu savo pasirinkai.

– Tu nesupranti, – verkė ji, purtydama galvą. – Nematai.

– Tada stokis, mama, – pusiau pašnibždom paprašė Džojus. – Stokis ant kojų ir išeik iš šių namų su manimi.

– Negaliu, – papurtė galvą ji ir drebėdama atsiduso. – Jis mane užmuš.

– Tada mirk, – kuo abejingiausiai atkirto Džojus.

– Tegu eina, Mari, – sušuko tėtis pagiežos kupinu balsu. – Pamatysi, grįš paspaudęs tarp kojų uodegą. Jokios naudos iš to liurbio. Nė dienos pats neištemps...

– Tylėk! – Mama suriko taip, kaip dar nebuvo girdėjusi. Šniurkstelėjusi nosimi, ji atsistojo ant kojų ir atsisuko į tėtį. – Patylėk! Viskas per tave. Sugriovei man gyvenimą. Suluošinai vaikus! Tu tikras beprotis...

Smūgis.

Motinos žodžiai perėjo į inkštimą, kuomet tėvas kumščiu iš visų jėgų trenkė jai į veidą. Ji sukniubo ant grindų kaip akmenų maišas.

– Manai, gali su manim šitaip šnekėti?! – suurzgė tėtis, piktai žiūrėdamas į mamą. – Tu iš visų bjauriausia, kale tu neraliuota!

Džojui prireikė gerų poros sekundžių šiems žodžiams suvokti, tada jis puolė ir nuožmiai nustūmė tėvą nuo mamos.

– Nedrįsk liesti mano motinos! – Ir dar sykį pastūmė. Neliesk jos! – Pri-tūpęs Džojus pamėgino pakelti mamą ant kojų. – Mama, būk gera... – Jam priklupus balsas sudrebėjo, jis jai nuo veido atidengė plaukus. – *Palik jį* ir tiek. – Tada suėmė jos veidą kruvinomis rankomis. – Ką nors sugalvosime. Susitvarkysime, bet čia likti nevalia. Aš tavim pasirūpinsiu...

– O tu kuo dediesi esąs, po paraliais? – grėsmingai sustugo tėtis ir metėsi prie Džojaus. – Manaisi esąs visažinis, berneli? Už mane geresnis? – Vožtelėjęs stambia ranka Džojui per nugarą, jis privertė jį atsiklaupti. – Manai, tu ją išsiveši? Niekur ji neis! – Tėtis dar labiau jį užgulė, Džojaus kaktą prisispaudamas prie grindų plytelių. – Juk sakiau, kad įkrėsiu tau manierų, nedėkingas pliuški! – Tada įrėmė kelį Džojui į nugarą, kad tas nebeįstengtų nė pajudėti. – Tai ką, vaidini vyrą, berneli? Pasirodyk motinai, koks tu vyras. Žliumbi čia parklupęs ant kelių ir tiek.

– Baik! – suriko mama ir truktelėjo tėvui už pečių. – Atstok nuo jo, Tedi.

– Aš šimtąsyk vertesnis vyras už tave, – sušnypštė Džojus prislopintu balsu, net prispaustas tėvo visu svoriu stengėsi išlaikyti pusiausvyrą.

– Nejaugi? – Tėtis sugriebė Džojų už plaukų, truktelėjo ir vožė jo galvą veidu į plyteles. – Mėšlo gabalas, daugiau nieko!

Išspjovęs iš burnos kraują, Džojus vėl pasirėmė rankomis į plyteles ir nelaibai sėkmingai pabandė pasikelti, išsisukti iš tėvo gniaužtų, kai tas be atvangos daužė jo veidą į grindų plyteles. Išgirdau traškančių kaulų garsus, net skrandį suspaudė, bet Džojus nepasidavė.

– Tai ką, tik tiek parako? – jis parodė dantis, aplink juos jau irgi buvo kraujo, ir iš visų jėgų bandė ištrūkti nuo tėvo. – Kad visai jėgos apleidžia, seni!

– Pasitrauk nuo jo! – toliau klykė mama, trūkčiodama tėtį už pečių. – Tedi, tu jį nužudysi!

– Gerai! – krikė tėtis ir atbula ranka vėl vožė mamai. – O tada nudėsiu tave, parsidavėle tu, šliundra!

Siaubingai drebėdama pamėginau pajudėti, bet *neįstengiau*.

Neįstengiau *pakrutinti* nei rankų, nei kojų.

Nebeturėjau jėgų atsistoti.

Ilgus metus trukęs engimas, mušimas, talžymas, kaip ir šį kartą, privėdė prie to, kad sulaukusi šešiolikos nebegalėjau atsistoti ant kojų.

Taip ir kiurksėjau susmukusi ant kėdės, kur mane buvo pasodinęs Džojus, jaučiau veidu laisvai bėgantį kraują, o širdis krūtinėje, atrodė, po truputiuką rimo.

Suvokiau, kad, ko gero, mirštu. Arba tiesiog kūnas apimtas šoko. Šiaip ar taip, man išties ne viskas gerai, nes neįstengiu padėti vieninteliam žmogui, kuris man padeda nuolat.

Siaubingai svaigo galva, lyg per tirštą miglą mačiau, kaip Džojui pavyko pasisukti visu kūnu į šoną, tad dabar jiedu galynėjosi gulėdami ant grindų.

Man net širdis į kulnus nusirito pamačius, kad tėtis ir vėl ima viršų. Viena ranka spausdamas Džojui gerklę, kitą sugniaužė į kumštį ir ėmė be atvangos talžyti jam veidą. Džojus kaip įmanydamas priešinosi ir raitėsi, iš paskutiniųjų bandydamas išsilaivinti, bet viskas perniek. Mūsų tėvas už jį gerais dvidešimt penkiais kilogramais sunkesnis.

Dabar jis tikrai mirs, suvokiau, gelbėk jį.

Pamėginau.

Apimta panikos, bandžiau prisiartinti prie Džojaus, bet neištengiau pasijudinti.

Jaučiausi tarsi paralyžiuota.

– Padėk jai, – girdėjau Džojaus švogždimą, stelbiamą sprangaus kosulio. – Padėk jai, po galais!

Kam padėti?

Kam, Džojau, padėti?

Kas keletą sekundžių man temo akyse – vadinasi, pradedu prarasti sąmonę. Dar sumojau, kad tai nieko gero nežada – tikriausiai šįsyk jis mane atitalžė kur kas baisiau nei paprastai.

Daug baisiau.

Akies kraštelio pamačiau, kaip prie spintelės atsidūrė Taigis. Ištraukęs vieną stalčių jis išėmė peilį ir nė nemirktelėjęs puolė.

Suvaryk, pasiunčiau į dausas maldele, kad tik broliui nepristigtų narsos tai padaryti.

– Traukis nuo brolio! – sukliko Taigis, prikišęs peilio smaigalį mūsų tėvui prie gerklės – ranka buvo tvirta kaip akmuo, žvilgsnis įsmeigtas į tėvą.

– Taigi, mesk peilį! – suriko mama, iš lėto eidama jo link. – Būk gerutis.

– Atsipisk! – atrėžė Taigis, nenuleisdamas akių nuo tėvo. – Pasitrauk. Nuo. Brolio!

Durk, Taigi, meldžiau mintyse, durk, kad jis nurimtų amžiams.

– Nekvailiok, berneli, – nusijuokė tėtis, tik be menkiausio smagumo balso – veikiau sunerimęs.

Gera.

Bijok.

– Aš nesu kvailas, – atsakė Taigis mirtinai šaltu balsu. – Ir aš ne Džojus. – Jis žengė artyn, įremdamas peilio smaigalį dar giliau. – Nesustosiu vien todėl, kad to prašo Šanon.

Maniau, širdis plyš.

Jam vos vienuolika, o štai kuo jie jį pavertė.

Meldžiausi, kad jis nužudytų mūsų tėvą, kad pribaigtų.

Kas, po velnių, man nutiko, jei to noriu?

Dalis manęs troško, kad brolis tuo peiliu pervertų mane, kad viskas pagaliau pasibaigtų.

Jie visi tokie tvirti, o aš silpnutė.

Man trūksta jėgų.

Negebu atsitiesti, kaip kiti.

Mane nugalėjo.

– Taigi, – nuo grindų šnopavo Džojus, iš paskutiniųjų vis bandydamas įkvėpti, nepaisant gerklę spaudžiančios tėvo rankos, – viskas gerai. – Jo veidas buvo kruvinas, nosis aiškiausiai vėl sugurinta. Abiem rankomis jis buvo suėmęs gerklę jam smaigiančią tėvo ranką. – Nesikarščiuok...

– Tikrai negerai, Džojau, – abejingu balsu atsakė Taigis. – Toli gražu.

– Ir ką ketini daryti, berneli? – sušnypštė tėtis, neatitraukdamas rankos nuo Džojaus kaklo, tačiau krauju pasrūvusios, į broliuką susmeigtos jo akys jau buvo prisipildžiusios nerimo. – Nudurti mane?

– Taip.

Stengdamasis įbauginti, tėtis jau buvo bekelią ranką perimti peilio, bet staiga krūptelėjo, pajutęs sprando šonu tekančią kraują.

– Po galais, Taigi, – suriko susijaudinęs, – tu man įpjovei!

– Čia viskas ir baigsis, – atsakė Taigis ir žengė dar vieną žingsnį į priekį. – Paleisk mano brolių ir visiems laikams nešdinkis iš šių namų arba aš tau perrėšiu gerklę ir nustipsi čia.

Pati nežinau, ar pajutau begalinį palengvėjimą, ar kartėlį, žiūrėdama, kaip tėvas paleidžia Džojų ir atsistoja.

Ko gero, ir viena, ir kita. Buvo ištis sudėtinga blaiviai mąstyti, tad taip ligi galo ir nesupratau.

Pervargusi ir nebeįstengdama išlaikyti kūno svorio palinkau į priekį ir priglaudžiau prie stalo skruostą. Kvėpavau greit ir trūkšmingai, stengiausi nejudėti, kad nemaustų atitrąkėtų kaulų.

Kaip žiauriai viską skauda.

Kažkur gerklėje jutau tekančią kraują. Netrukus sukosėjau, kad neužspringčiau.

Sudrebėjau ir galutinai suglebau, nebeįstengdama pajudėti.

Nebesipriešinau gerkle tekančiam kraujui, metaliskam vario prieskoniui ant liežuvio.

Jaučiausi kaip apsvaigusi, išsijungusi. Leidau akių vokams nusileisti, kad nebegirdėčiau aplinkinių šūksnių – stengiausi visą dėmesį sutelkti į ausyse tvinksinčius savo širdies dūžius.

– Padėk jai, po galais!

Bum, bum, bum.

– Aš tave nudėsiu, Mari!

Bum... bum, bum, bum.

– Varyk velniop iš čia!

Bum... bum... bum... bum.

– Nebebus tau gyvenimo, kale!

Bum... bum... b...bum...

Durų trenksmas.

Buuum... bum...

Myliu tave, Šanon, kaip Šanono upė...

Bum, bum, bum, bum...

Mano kūnas stingo, panirau į apatiją, kuri mišo su didžiu gaislesčiu. Džonio veidas už nuleistų mano akių vokų buvo lyg prarastos vilties spindulėlis, kai susitaikiau su man gyvenimo pamėtėtomis kortomis.

Man nuo blakstienų ritosi kartelio ir apgailestavimo persmelktos ašaros – tekėjo skruostais, maišėsi su sukrešusiu krauju.

Buvo taip liūdna, jaučiausi lyg apvogta.

Kitame gyvenime gal viskas būtų buvę kitaip.

Gal būčiau buvusi laiminga.

Man atrodo, ją reikėtų pasilikti...

– Kas jai? – išgirdau kažkieno klausimą – balsas buvo panašus į Džoiaus draugės Ifės. – Kodėl jai iš burnos bėga kraujas?

Tu taip nebijok. Aš tavęs nenuskriausiu...

– Šanon! Šanon! Dieve brangus, darykit ką nors!

Pasakyk, kas tave skriaudžia, ir aš viską sutvarkysiu...

– Pažiūrėk, ką padarei! – girdėjau motinos šauksmą.

Aš tave saugosiu...

– Kvieskit greitąją.

Šalia manęs tau niekas negresia...

– Ji miršta. Jis nužudė mano sesę. O tu stovi ir nieko nedarai!

Neleisiu tau parkristi... Viskas gerai, aš čia...

– Kviesk greitąją, po velnių!

Lik su manimi...

Pajutau prie veido dviejų rankų šilumą ir mėgavausi tuo švelniu lytėjimu.

– Ar girdi mane? – ausis pripildė Džoiaus balsas. – Aš tave iš čia ištrauksiu.

Nesiliauk manęs bučiavusi...

– Šanon, ar girdi mane?

Myliu tave, Šanon kaip Šanono upė...

– Šanon. – Pajutau, kaip kažkas bakstelėjo man į akies obuolį – supratau, kad čia Džoiaus pirštai, jis pakėlė mano akies voką. – Šanon, nagi, pasakyk ką nors.

Šiaip taip įstengiau atsimerkti ir vargiais negalais sutelkiau žvilgsnį į išsigandusias jo akis.

– Netrukus atkeliaus pagalba. – Jis nervingai iškvėpė. – Greitoji jau pakeliui. Išsižiojau kažką atsakyti, bet taip nieko ir neišspaudžiau.

Lūpos, nors tu ką, netarė mano norimų žodžių.

– Šanon, kvėpuok. – Prie manęs pritūpė ir mama, tada parklupo prie Džoiaus kojų, viena ranka glostė man veidą, o kita man prie krūtinės glaudė pakelį šaldytų žirnelių. – Kvėpuok, Šanon, – kartojo ji, – kvėpuok, mažute.

Ar tai padeda?

O gal nuo to tik blogiau?

Nežinau.

Žinojau tik tai, kad *negaliu* kvėpuoti.

Bet baisiausia, kad man tai nerūpi.

Jokios panikos.

Nei baimės.

Tiesiog... gana visko.

– Šanon, – pakartojo Džojus su neslepia baimė balse. – Šanon, būk gera. – Jis atsitūpė priešais mane, uždėjo rankas man ant pečių ir švelniai papurtė. – Viešpatie, Šanon, pasakyk ką nors!

Pabandžiau, bet ir vėl neišėjo.

Užsikosėjau, ėmiau springti nuo to keisto metalo skonio burnoje ir kraujas pasipylė man iš burnos tirštu, dumbletu srautu.

Mano galva nusviro į šoną, tada Džojus ją vėl suėmė rankomis ir grąžino į tiesią padėtį.

– Ife, duok raktelius, – iškošė jis, susmeigęs žalias akis į mane. Tada paleido mano veidą ir dingo iš akių. – Aš pats ją nuvešiu.

– Džojau, geriau jos nejudinti, juk gali būti vidinių...

– Duokš raktelius, meile!

Nebelaikoma jo rankų, aš sudribau ir atsirėmiau į mamą.

– Viskas gerai, – apkabinusi šnabždėjo ji, o pirštais braukė man per plaukus. – Viskas tikrai bus gerai.

Išties gailėjausi, kad negaliu nulaikyti savo kūno pati ir turiu remtis į mamą. Nenorėjau, kad ji mane liestų, bet nebeturėjau jėgų.

Prieš panirdama į visišką tamsą dar pajutau, kaip brolis mane paėmė ant rankų, į ausį vis kartodamas:

– Nepalik manęs...

2

Kvaitulys

DŽONIS

BENT ŠEŠLAS SAVAITES – JOKIO REGGIO.

Tėvas.

Nuo septynių iki dešimties dienų – lovos režimas.

Tėvas.

Iki gegužės tavo kojos ant žolės dangos nebus.

Tėvas.

Trūko pritraukiamasis raumuo, sąaugos, atletinė pubalgija.

Tėvas.

Reabilitacija.

– Velnio! – Į kumščius sugniaužęs patalus atlošiau galvą ir vos susitūrėjau nesustūgęs – supratau, kad jei ir vėl imsiu plėšytis, man, aišku, tuoj pat suleis dar raminamųjų. Su slaugytojomis mano palatos koridoriaus gale sutariu tikrai nekaip. Kai eidamas į tūliką susmukau ant grindų prie lovos, mane jos įtraukė į juodąjį sąrašą. Buvau dar kartą išbartas, kad nesikreipiau pagalbos, primenant, kad man įvestas kateteris ir suduota dar viena dozė to, ką nuolat lašina. Aiškina, kad tai nuo skausmo, bet man įtartina. Apsvaigstu kaip reikiant. Kokiam organizmui reikia šitokių dozių? To per daug net manajam – mulkio, įsitikinusio, kad jam lūžęs pimpalas. – Po velnių, kad juos kur!

Pamirksėjęs, kad vaizdas taptų ryškesnis, pamėginau sutelkti dėmesį į sieną priešais savo lovą, ant kurios pakabintas televizorius, rodantis Pato Kenio vedamą vėlyvojo vakaro šou, bet viskas perniek. Vis atsijungdavau, mintimis grįždamas prie to vienintelio mane persekiojančio žodžio, kuris grėžė protą kaip sugedusi plokštelė.

Tėvas.

Tėvas.

Tėvas.

– Baikit! – piktai surikau, nors palatoje buvau vienas. – Nustokite kalbėti pagaliau.

Smegeninė mane apgaudinėja, kelia nerimą, jaučiuosi lyg ant ribos, o paširdžius kutena bjaurus maudimas.

Tas nerimas toks stiprus, kad net fiziškai jį jaučiu.

Nuskausminamieji – tegu tik neskiedžia.

Man leidžia vaistus, kurie veikia smegeninę.

Niekas manęs nesiklauso.

Kartoju visiems, kad kažkas ne taip, o man atsako, kad viskas, girdi, taip ir turi būti, ir tik dar didina dozę to, kas šiuo metu keliauja mano gyslomis.

Žinojau, kad jie klysta, bet negalėjau blaiviai mąstyti – ką jau kalbėti apie gebėjimą normaliai paaiškinti, dėl ko man neramu.

Kuo mažiau jie kreipė į mane dėmesį, tuo mano nerimas tik augo, kol galiausiai ėmiau skęsti kažkokiuose sunkiai nusakomuose rūpesčiuose.

Šlykštus jausmas, kad jį kur.

Mintys sukosi kaip vijurkas. Lyg sugedusi plokštelė protą vis gręžė tas vienintelis žodis.

Tėvas.

Ir balsas, nuolat kartojantis tą vieną žodį.

Šanon.

Pats nesupratau, kodėl taip reaguuju, bet širdis davėsi kaip pasiutusi. Pulso dažnis siekė devyniasdešimt kartų per minutę – tą žinojau, nes kaskart apie ją pagalvojus aparatai, prie kurių aš čia prijungtas, imdavo pypsėti ir žybsėti.

Su nerimu dorotis man sekasi sunkiai. Neturiu tos gyslės, nors tu ką. Su adrenalinu – puikiausiai, bet su baime? Ne, su baime visai nemoku elgtis. Ypač kai širdyje jaučiu baimę dėl kito žmogaus.

Kai pagaliau pavyko sutelkti žvilgsnį į televizorių, man toptelėjo, o ką Patas veikia televizijoje? Juk vėlyvojo vakaro šou penktadieniais, na, kita vertus, ką čia dabar supaisysi? Ko gero, ne ką, nes net nesumuju susiskaičiuoti, kokia savaitės diena.

Susmukęs ant čiužinio pamėginau išmirksėti mieguistumą ir pamąstyti blaiviai.

Įpykęs palingavau galva į šonus – gal padės.

Kažkas ne taip.

Mano smegeninėje.

Ir kūne.

Toks jausmas, lyg būčiau sučiuptas, šios nelemtos lovos kalinys – žiauriai nemalonus jausmas.

Įsiutęs ant viso pasaulio ir jo gyventojų, ėmiau tapšnoti pirštais čiužinį ir dar sykį skaičiuoti lubų plyteles.

Šimtas trisdešimt devynios.

Velnias, reikia iš čia ištrūkti.

Noriu namo.

Į *Korką*.

Taip, man taip viskas pabodo, kad norisi lėkti lauk iš Dublino. Aš tikrai kuo nuoširdžiausiai troškau greičiau vėl atsidurti Balilagine, kur mane supa pažįstami dalykai.

Grįžti namo pas Šanon.

Dieve, bet ir susimoviau su ja.

Žiauriai sureagavau.

Mulkis, daugiau nieko.

Mane vėl apėmė pyktis, liūdesys ir nusivylimas – kaip visada, kai mąstau apie ateitį, o apie nieką kitą šiomis dienomis ir negalėjau mąstyti.

Skausmas? Taip, skausmas didžiulis ir baisus, bet apie savo kūną dabar galvoju mažiausiai. Nes nebesuvaldau jausmų. Pamečiau galvą – ji dabar Korce su nelemta mergina.

Iš nuobodulio ir nevilties pažvelgiau pro ligoninės langą į temstantį dangų, tada vėl į televizoriaus ekraną.

Eina velniop.

Pasiėmęs telefoną drebančiom rankom ėmiau peržiūrinėti kontaktus, bandydamas per miglą išžiūrėti vardus, kol galiausiai radau numerį, kurį per pastarąsias dienas žino kelias valandas ar dienas rinkau bent dvylika kartų. Ir spustelėjau „skambinti“.

Iš paskutiniųjų sutelkęs jėgas įstengiau telefoną prisidėti prie ausies ir su laikę kvapą ėmiau laukti, klausydamasis koktaus kvietimo signalo, kol galiausiai įsijungė monotoniškas balso paštas.

– Džojau. – Pabandžiau atsisėsti lovoje, bet tik įtempiau keletą prie manęs prijungtų laidelių, kurių ten visai neturėtų būti. – Atskambink man. – Pajutęs staigų diegimą kojose skausmingai iškvėpiau ir pasistengiau kitą sakinį pasakyti be pauzių ir rišliai: – Man reikia su ja pasikalbėti. – Aišku, turbūt vis tiek vėliau žodžius, nes pats beveik neatpažinau nuosavo balso. – Nesuprantu, kas dedasi, Džojau. Gal man negerai su smegenine, gal aš nusitašęs iki žemės graibymo, bet man neramu. Kažkokia bjauri nuojauta...

Pyp.

– Eina šikt, – pasijutęs galutinai nugalėtas užbaigiau pokalbį ir metęs telefoną šalimais vėl susmukau ant pagalvių.

Gal man jau tikrai haliucinacijos?

Ne, juk aš ligoninėje.

Ir ji mane čia lankė.

Tačiau gal tas žodis „tėvas“ man taip neduoda ramybės, nes vos tik pramerkęs akis išvydau čia savo tėtį.

Suspaukęs lūpas bandžiau nekreipti dėmesio į dilgčiojimą ir tirpimą ir stengiausi mąstyti blaiviai.

Kažko nežinau.

Su Šanon Linč bėda ta, kad man visą laiką atrodo, jog esu trimis žingsniais nuo jos atsilikęs.

Jausdamasis mieguistas stengiausi išlaikyti blaivių minčių srautą, bet tas šiltas dilgčiojimas viduje ragino tiesiog užsimerkti ir pasinerti į tuštumą.

... jei nori sužinoti, kas dedasi jos galvoje, būk to vertas...

– Eik velniop, *žolės riedulininke* džojau, – sumurmėjau ir nusimečiau patalus. – Juk esu *vertas*. – Nuleidęs ant grindų kojas, suėmiau lašinės stovą ir šiaip ne taip atsistočiau. Kaipmat suskaudo visi kūno raumenys, lyg priešindamiesi tokiam judesiui, bet nekreipiau dėmesio ir nuklibikščiavau prie durų.

– Džoni! – sušuko mama, po kelių minučių mane pamačiusi koridoriuje. Nešina dviem plastikiniais puodeliais ji su siaubu žvelgė į mane. – Kodėl tu ne lovoje, mielas?

– Man reikia namo, – sumurmėjau, tempdamas lašinės stovą ir atskleisdamas visam pasauliui savo nuogą subinę, nes vilkėjau tik ligoninės chalata, kuris laikėsi vien ant mano plačių pečių. – Dabar pat, mama, – pridūriau ir atsistūmiau nuo sienos, į kurią kurį laiką buvau pasirėmęs, o kūną kaipmat nutvieskė alinantis skausmas. Bet aš nepasidaviau ir žengiau pirmyn. – Man reikia namo.

– Namo? – šūktelėjo mama. – Taigi tu ką tik po operacijos. – Ji kaipmat ištiesė rankas, jos delnai įsirėmė man į krūtinę. – Niekur nevažiuosi, – kaip kirviu nukirto.

– Važiuosiu. – Papurčiau galvą ir pabandžiau ją apeiti. – Grįžtu į Korką.

– Kodėl? – paklausė mama, dar sykį užstojusi man kelią. – Kas nutiko?

– Kažkas negero, – iškošiau apdujęs. – Šanon.

– Ką? – Mamos akimis perbėgo nerimas. – Kas nutiko Šanon?

– Nežinau, – bejėgiškai atkirtau susijaudinęs. – Bet *žinau*, kad kažkas nutiko. Susiraukęs pamėginau susidėlioti mintis, įkvėpti savo žodžiams prasmės, bet neišėjo. – Reikia jai padėti.

– Mielasis, čia vaistai, – atsakė ji, žiūrėdama į mane tuo paiku užuojautos kupinu žvilgsniu. – Tu lyg nesavas.

Galutinai sutrikęs papurčiau galvą.

– Mama, – kimiai sudejavau, – sakau tau – kažkas atsitiko.

– Kodėl taip manai?

– Nes... – giliai iškvėpęs atsirėmiau į sieną ir bejėgiškai gūžtelėjau. – Aš *jaučiu*.

– Džoni, mielas, tau reikia prigulti ir pailsėti.

– Tu manęs nesiklausai! – sušukau. – Aš tai žinau, mama, po galais. Žinau, supranti?

– Ką žinai?

Nugalėtas palinkau.

– Nežinau, ką žinau, bet žinau, ką *turiu* žinoti! – Sumišęs ir susigėdęs liejauisi toliau. – Bet ji žino ir aš žinau. Tik ji man nepasakys, nors visi viską žino, dievaž, mama!

– Gerai, mielas, – mama apkabino mane per pečius. – Aš tavimi tikiu.

– Tiki? – išlemenau. Jaučiausi mieguistas, nors gal šiek tiek ramesnis. – Ačiū Dievui, nes čia manęs ničniekas nesiklauso.

– Žinoma, tikiu, – atsakė ji ir tapšnodama man per krūtinę nusivedė atgal į palatą. – Ir visada tavęs išklausau.

– Tikrai?

– Aha.

– Nekenčiu, kai man meluoja, mama, – pridūriau, pernelyg savo sunkiu kūnu užgriuvęs jos gležną kūną. – O ji man vis meluoja. – Šniurkštelėjau nosimi, kietai sučiaupiau lūpas, stengdamasis nekreipti dėmesio į tirpstantį veidą, užuodus pažįstamą kvapą. – Man patinka, kaip tu kvepi, mama. – Dar syki pauosčiau. – Kvepia namais.

– Žanas Polis Gotjė, – atsakė mama, pastūmusi palatos duris į vidų. – Visada jais kvepinuosi.

– Geras kvapas, – sutikau ir linktelėjau sau, kol mama mane tempė į palatą.

– Kaip smagu, kad ir tau patinka, – sukikeno mama.

– Tai ką man dabar daryti? – susiraukęs pažvelgiau į lovą. Kaip per miglą mačiau, kaip mama taiso patalus ir plekšnoja čiužinį. – Miegoti?

– Taip, tau dabar reikėtų eiti miegoti, mielas, – ramiu balsu paragino mane mama. – Ryte viskas jau bus kur kas aiškiau.

Suraukiau nosį.

– Aš alkanas.

– Eik miegoti, Džonatonai.

– Nebepatinka man Dubline, – sumurmėjau, krestelėjęs ant lovos. – Čia jie mane baigia badu numarinti. – Užsimerkiau, o kūną pasiglemžė minkštas čiužinys. – O kur dar visi tie vaistai.

Pajutau, kaip mane švelniai apkamšo, galiausiai pakšteli į kaktą.

– Labanakt, mielas.

– Tėvas, – migdamas burbtelėjau. – Nekenčiu to žodžio...